

You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice

Title: Nas nauczono. Nie ma miłości

Author: Romuald Cudak

Citation style: Cudak Romuald. (2018). Nas nauczono. Nie ma miłości. W: R. Cudak, W. Hajduk-Gawron, A. Madeja (red.), "Na wrywki : 100 cytatów z polskiej poezji i dramatu, które powinien znać także cudzoziemiec" (S. 218-219). Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach - Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja.

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Nas nauczono. Nie ma miłości

O cytacie

To cytat z wiersza *Pokolenie* Krzysztofa Kamila Baczyńskiego. Formuła „Nas nauczono” pojawia się w drugiej części utworu w czterech wariantach wersowych:

Nas nauczono. Nie ma litości.
Nas nauczono. Nie ma sumienia.
Nas nauczono. Nie ma miłości.
Nas nauczono. Trzeba zapomnieć.

Pokolenie to jeden z programowych liryków Baczyńskiego i POKOLENIA KOLUMBÓW. Powstał pod koniec lipca 1943 roku. Można rzec, że manifest generacji zamyka się w przytoczonym fragmencie wiersza. Podobnym przesłaniem otwiera się inny utwór poety o tym samym tytule, napisany w listopadzie 1941 roku:

Do palców przymarzły struny
z cienkiego krzyku roślin.
Tak się dorasta do trumny,
jakeśmy w czasie dorosli.

Jeszcze inaczej akcentuje sytuację pokolenia wiersz *Z głową na karabinie*:

I mnie przecież jak dymu laska
wytryskała gołębia młodość;
teraz na dnie śmierci wyrastam
ja – syn dziki mego narodu.

Krąg jak nożem z wolna rozcina,
przetnie światło, zanim dzień minie,
a ja prześpię czas wielkiej rzeźby
z głową ciężką na karabinie.

Obskoczony przez zdarzeń zamęt,
kręgiem ostrym rozdarty na pół,
głowę rzucę pod wiatr jak granat,
piersi zgniecie czas czarną łapą;

bo to była życia nieśmiałość,
a odwaga – gdy śmiercią niosło.
Umrzeć przyjdzie, gdy się kochało
wielkie sprawy głupią miłością.

O autorze i jego twórczości

Zob. **Jeszcze słyhać śpiew i rżenie koni*

Nawiązania

Warto ten wiersz skonfrontować z *Kolędą złą* Tadeusza Borowskiego, napisaną w obozie koncentracyjnym Auschwitz-Birkenau. W utworze Borowskiego zaleca się Matce Bożej, aby nie pieściła, nie karmiła i nie kochała Syna, ponieważ: „Syn Twój, gdy będzie duży, / pocznie ludzi miłości uczyć, / będzie uczył ułomnych i chorych / i przeklinał fałszywych doktorów. / Ale syna wyprą się chorzy / i w ciemnicę go wtrącą doktorzy, / i Twój Syn tak jak zbrodniarz zginie.”.

Warto wiedzieć

- POKOLENIE KOLUMBÓW – zob. **Jeszcze słyhać śpiew i rżenie koni*

Z opracowań

Wpisanie człowieka w otaczającą go rzeczywistość, wpisanie go w tę rzeczywistość jako czynnik nadający człowiekowi kształt, jako czynnik determinujący kierunek przemian dokonywających się w człowieku – jest w świecie Baczyńskiego nieustanne. [...] Człowiek wyuczany – czego i przez kogo? Człowiek umiejący – co? Od tego przecie jego kształt zależy. I w tym dopiero miejscu liryka Baczyńskiego staje się prawdziwie tragiczna. Staje się taka w momencie, gdy ów człowiek-zespół możliwości zostaje wpisany w świat wojny.

Opacki 1979, 305-307

Bibliografia

- Opacki I., 1979: *Elegia optymistyczna. O poezji Krzysztofa K. Baczyńskiego*. W: Tenże: *Poetyckie dialogi z kontekstem. Szkice o poezji XX wieku*. Katowice.
- Sławiński J., 1966: *Krzysztof Kamil Baczyński: Historia*. W: Prokop J., Sławiński J., red.: *Liryka polska. Interpretacje*. Kraków.
- Święch J., 1998: *Wstęp*. W: Baczyński K.K.: *Wybór poezji*. Wrocław.
- Wyka K., 1959: *List do Jana Bugaja*. W: Tenże: *Rzecz wyobraźni*. Warszawa.